

Megállítani Arturo Uit

Március 10-én mutatta be legújabb stúdióelőadását a nagyvárad Szigligeti Társulat, az előadás koprodukciós partnere a Szentendrei Teátrum volt. Bertold Brecht *Állítsátok meg Arturo Uit!* című drámáját Balogh Attila rendezte, a minimalista díszlet tervezője Golicza Előd, a jelmeztervező Gábor Zsófi, a dramaturg Takács Réka, a darab zenéjét a Kikiáltó / Színész / Narrátor szerepét is játszó Trabalka Cecília szerezte. A bemutató előadásban betegség miatt a rendező munkatársa, Szekeres Blanka alakította Dockdaisyt (és egyéb kisebb szerepeket). Arturo Ui (Sebestyén Hunor) valamint Emanuele Giri (Hunyadi István) kivételével a fő alakok, azaz Ernesto Roma / Zöldséges (Szotyori József), Giuseppe Givola virágkereskedő / Gengszter (Barabás Hunor) és az öreg Dogsborough / Zöldséges (ifj. Kovács Levente) két figurát jelenítenek meg, míg Kocsis Anna, Ilyés Klaudia, Dimény Levente, Tóth Ádám, Kiss Csaba, Nagy László Zsolt, Kocsis Gyula, Törteli Nadin, Barkóczi Réka és Kerekes Dalma feltűnik gengszterként, zöldségesként, újságíróként, orvosként, testőrként, üzletemberként, bíróként és egyéb szerepekben is.

A várad előadás egyik legnagyobb érdeme, hogy senkire sem mutat ujjal, nem jelöli meg, ki is az az Arturo Ui, akit meg kellene állítani, mindösszesen elmeséli azt a chicagói gengsztertörténetet, amely Hitler hatalomra jutásának allegóriája is. A szerzőt már 1934-ben foglalkoztatta a német

diktátor, ám darabját végül 1941-ben, finnországi emigrációja alatt írta meg. Gyakorlatilag két párhuzamos történet elevenedik meg a várad előadás során is, melynek egyik közös eleme, hogy az a társadalom, amely kitermeli a maga zsarnokát, gazdasági és morális válságban van. A szemünk előtt pereg le a Karfiol Tröszt bekebelezése, a városi tanácsnál kölcsönt kijáró Dogsborough korrupcióba keveredése utáni vergődése és a hatalomból való kiszorítása, gyilkosságok vagy éppen egy bírósági tárgyalás groteszk paródiája, és közben időnként feliratok futnak át a színpad fölött, amelyek segítik a párhuzamok megértését, bár minimális történelmi ismeretek is elegendők ahhoz, hogy egy raktártűzben felismerjük a Reichstag felgyújtását vagy Cicero zöldségpiacának bekebelezésében az Anchluss, azaz Ausztria Németországhoz való csatolását 1938-ban. S a szereplők személyazonossága sem kétséges a néző számára: az öreg Dogsborough Paul von Hindenburg, Emanuele Giri Hermann Göring, Giuseppe Givola Joseph Goebbels, Ernesto Roma pedig az az Ernst Röhm, akit, bár Hitler feltétlen híve, meggyilkolnak a hosszú kések éjszakájának nevezett többnapos politikai tisztogatás során.

A darab tehát nem jelöli meg, ki is korunk és terünk hatalomra törő gengsztertervezője, engedi a nézőnek, hogy akár saját szűkebb vagy tágabb környezetében felismerje azokat a mintákat, amelyek a hatalomra törő mindenkori Arturo Ui felemelkedé-

Fotó: Vígh László Miklós

séhez vezetnek. Érdekes nyomom követni a történet egyes szálait, például Dogsborough korrumpálását és annak következményeit, és a főszereplő fejlődését is. Például azt, ahogyan a kezdetben handabandázó, kissztílű bűnöző leckéket vesz mondjuk arról, milyen gesztusokat használjon, vagy éppen hogyan beszéljen közönség előtt. Szintén elgondolkodtató végignézni azt, hogyan válik kegyvesztetté Ernesto Roma, hogyan befolyásolják

egymás ellenében is a vezért kegyencei (mai kifejezéssel: hogyan fúrják egymást). Az előadás egyébként végig feszes, fenntartja a néző figyelmét, és bár szokatlan megoldásnak tűnhetnek a rapet idéző zenei betétek, ezek is segítenek fenntartani a darab ritmusát és feszültségét. A produkciót egyébként áprilisban is több alkalommal műsorra tűzik.

Fried Noémi Lujza